

מאוצרות
לקוטי
שיחות

עשרת ימי תשובה THE TEN DAYS OF TESHUVAH

SELECTIONS FROM
LIKKUTEI
SICHOS

INSIGHTS INTO THE HOLIDAYS
BY THE LUBAVITCHER REBBE

THE TEN DAYS OF TESHUVAH II | עשרת ימי תשובה ב

LIKKUTEI SICHOS, VOLUME 34, P. 200FF.

Adapted from *sichos* delivered on 6 Tishrei, 5747 (1986), and *Shabbos Shuvah* (and *Parshas Haazinu*), 5627 (1966)

Introduction

Rambam's *Mishneh Torah* is a book of law, outlining the details of Jewish practice with the goal that every Jew know how to observe each of the 613 commandments.¹ That said, there are certain passages that go far beyond the legal dimension and stir the heart.

In *Hilchos Teshuvah*,² Rambam writes:

Even though repentance and calling out [to G-d] are desirable at all times, during the ten days between Rosh HaShanah and Yom Kippur, they are most desirable and will be accepted immediately, as it is written,³ “Seek G-d when He is to be found.”

While others interpret the Talmudic passage⁴ that serves as his source as applying to nullifying heavenly decrees, Rambam sees the verse as an invitation to involve oneself in an interactive love relationship with G-d. G-d's being “found,” making Himself accessible to humanity, should prompt us to “seek G-d” and desire to come close to Him.

In the *sichah* that follows, the Rebbe develops this theme, explaining that the term *behimatzo*, “when He is to be found,” shares its root letters with the word *metziah*, a “discovered object.” G-d makes Himself accessible to us in a manner resembling a discovered object, something that is not at all dependent on our work or preparation.

Therefore, our prior spiritual standing is of no consequence. It does not matter whether our Divine service throughout the year was as befitting. Regardless, we are all granted the opportunity for this closeness with G-d. At this time of year, we are assured that if we seek G-d, we will find Him. Indeed, G-d encourages and motivates us to begin this search.

1. See his introduction to that text.

3. *Yeshayahu* 55:6.

2. *Hilchos Teshuvah* 2:6.

4. *Rosh HaShanah* 18a.

What To Do When G-d Is Close

When G-d Is Accessible

1. In *Hilchos Teshuvah*,¹ Rambam writes:

Even though repentance and calling out to G-d are desirable at all times, during the ten days between Rosh HaShanah and Yom Kippur, they are most desirable and will be accepted immediately, as it is written,² “Seek G-d when He is to be found.”³

Rambam’s source is the Talmud’s⁴ interpretation of this verse, which states that the time when G-d is “to be found for him,”⁵ accessible for every individual Jew, is “the ten days between Rosh HaShanah and Yom Kippur.”

Nevertheless, there is a difference between Rambam’s wording and the Talmudic passage that serves as his source. The Talmud cites this verse to explain that crying out to G-d and prayer can nullify the decree of a [harsh Heavenly] judgment at all times, even though it has been sealed, stating, “A [harsh] decree against the community... [can always] be rescinded [by crying out to G-d] even though it has been sealed,” as implied by the verse,⁶ “What great nation is there that has G-d so near to it, as G-d our L-rd is whenever we cry out to Him.” By contrast, an individual’s crying out can nullify a harsh Divine decree that has been sealed against him only⁷ when G-d “is to be found” – i.e., during “the ten days between Rosh HaShanah and Yom Kippur.”⁴

א. כתב הרמב"ם בהלכות תשובה: "אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד שנאמר דרשו ה' בהמצאו", ומקורו בדרשת הגמרא על פסוק זה ("דרשו ה' בהמצאו") - שהזמן שבו הקדוש ברוך הוא "מצוי לו" (לכל יחיד מיישרא) - "אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים".

אמנם, בגמרא הובא זה לענין הצעקה והתפלה לבטל גזר דין - ד"גזר דין של צבור . . אף על גב שנתתם נקרה" לעולם (על ידי צעקה), "בכל קראנו אליו", מה שאין כן ביחיד הוא רק "בהמצאו" - "אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים";

1. *Hilchos Teshuvah* 2:6.

2. *Yeshayahu* 55:6.

3. Many manuscript copies of the *Mishneh Torah* (see the 5724 Jerusalem edition of *Sefer HaMada*) also cite the conclusion of the verse from *Yeshayahu*, “Call out to Him when He is close.” Such a citation is also found in the *Zohar*, Vol. I, p. 105b; see also the gloss of Rabbeinu Chananel on *Rosh HaShanah* 18a.

Seemingly, at least the abbreviation 'וגי', which stands for “etc.,” should be included in Rambam’s text. See the footnote which cites this phrase in *Likkutei Sichos*, Vol. 14, p. 465, and see sec. 2ff. in the main text.

4. As stated in *Kesef Mishneh*, et al. on *Hilchos Teshuvah*, loc. cit., Rambam’s source is *Rosh HaShanah* 18a. See the sources cited there.

5. This is Rashi’s wording, *Rosh*

HaShanah, loc. cit., s.v. *veyachid eimas*.

6. *Devarim* 4:7.

7. This is the simple implication of the passage from *Rosh HaShanah*, loc. cit.: that the differences between a) an individual and the community and b) the entire year and the Ten Days of *Teshuvah* apply according to the Sage who maintains that a decree against an

However, *Rambam* does not mention this concept in connection with rescinding a harsh decree;⁸ rather he derives an inference from the verse regarding the virtue of doing *teshuvah*⁹ during these ten days. At that time, a person's *teshuvah* is "most desirable and will be accepted immediately." The intent is not only that it will "be accepted immediately" by G-d, but that the *teshuvah* itself is "most desirable."¹⁰ Thus, *Rambam* implies that the primary benefit of G-d being "close" in these days relates to *teshuvah* specifically.

Clarification is necessary. The fact that G-d is accessible, "found," for every Jew should bring about an additional arousal in all aspects of Divine service, particularly in the service of prayer. When G-d is "to be found for him," a person's prayers regarding anything will certainly be accepted immediately. However, what is the specific relationship of this time of special closeness to *teshuvah*?

individual cannot ordinarily be rescinded.

However, *Rambam's* wording, "Even though repentance and calling out to G-d are desirable at all times, during the ten days between Rosh HaShanah and Yom Kippur, they are most desirable," implies that both opinions recognize the uniqueness of these days. Even according to the Sage who maintains that even when a decree against an individual has already been sealed, it can always be nullified, there is a difference between the entire year and the Ten Days of *Teshuvah*. During these ten days, *teshuvah* is "most desirable" and is accepted immediately. Accordingly, through *teshuvah* at this time, the decree will be nullified immediately (*Parashas Derachim*, the beginning of *derush* 13). See *Or HaTorah, Devarim*, Vol. 3, p. 1470.

8. Although *Rambam* uses the

wording "repentance and calling out [to G-d]," nevertheless, "calling out" is not referring to prayer to nullify a decree against a person.* Instead, straightforwardly, "calling out" is mentioned in continuation of *Rambam's* statements in *halachah* 4 of that source, "Among the paths of *teshuvah* is for the penitent to constantly call out to G-d."

* *Kesef Mishneh, et al.*, on *Hilchos Teshuvah* 2:4, cites the source for *Rambam's* words that a "penitent [should] constantly call out," as our Sages' (*Rosh HaShanah* 16b) say "There are four actions that nullify a [harsh] decree against a person...." [See *Likkutei Sichos*, Vol. 34, p. 62 (translated in *Selections from Likkutei Sichos, Devarim*, p. 155), which explains that quote.] However, *Rambam's* statement that "the penitent [should] constantly call out" appears to imply that this should be a penitent's con-

אָבֵל הָרַמְבַּ"ם לֹא הִזְכִּיר כָּאֵן עֲנִין שֶׁל "גִּזְרֵי דִין", וְהֵבִיא זֶה לְעֲנִין מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה - שֶׁבַעֲשָׂרָה יָמִים אֵלּוּ "הִיא יָפָה בְּיוֹתֵר וּמִתְקַבֵּלֶת הִיא מִיָּד", הֵינּוּ שֶׁלֵּבָד זֹאת שֶׁ"מִתְקַבֵּלֶת הִיא (אֲצֵל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) מִיָּד", הַתְּשׁוּבָה עֲצֻמָּה "הִיא יָפָה בְּיוֹתֵר". וּמִשְׁמַע מִזֶּה, שֶׁעֵקֶר הַתּוֹעֵלֶת מִ"קְרוֹב" זֶה שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּעֲשָׂרָה יָמִים אֵלּוּ, הִיא בְּעֲנִין הַתְּשׁוּבָה דִּקְא.

וְצָרִיךְ לְהִבִּין: זֶה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "מְצוּי" לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, צָרִיךְ לִהְיוֹת מְבִיא לִיָּדִי תּוֹסֶפֶת הַתְּעוּרָרוֹת בְּכָל עֲנִינֵי עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וּבִפְרָט בַּעֲבוֹדַת הַתַּפִּלָּה לְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּכֹאֲשֶׁר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא "מְצוּי" אֵלּוּ בְּיָדָיו שֶׁתַּפְלוּתוֹ - בְּאִיזָה עֲנִין שֶׁהוּא - מִתְקַבֵּלוֹת מִיָּד כּו'; אָבֵל מִהִי הַשִּׁיכוֹת הַמִּיחָדָת דְּקְרוֹב זֶה לְעֲנִין הַתְּשׁוּבָה?

duct at all times, apparently even after the harsh decree against him is nullified. To cite a parallel, see *Rambam's* words at the end of ch. 7 of *Hilchos Teshuvah*, "The manner of *baalei teshuvah* is to be very humble and modest," i.e., this is their ongoing manner of conduct. See footnote 9.

9. The positive virtue of *teshuvah* is the theme of this chapter of *Hilchos Teshuvah*, as reflected in the beginning of the chapter, "Who has reached complete *teshuvah*?" This is particularly true since, at this point, *Rambam* has yet to mention a person's judgment (a harsh decree). The concept of judgment, including the judgment of Rosh HaShanah, is mentioned only in ch. 3. See *halachah* 4 of that chapter.

10. See *Likkutei Sichos*, Vol. 9, p. 211 (see footnote 55), translated on p. 81 (see footnote 44); Vol. 29, pp. 206-207, translated on p. 120ff.

Closeness, Not Merely Accessibility

2. The idea can be clarified by first explaining the verse,² “Seek G-d when He is to be found; call upon Him when He is close.” It is necessary to understand the implication of the repetitive terminology – “Seek G-d when He is to be found” and “call upon Him when He is close.”

According to the verse’s straightforward meaning, it could be said that the reiterative phrases are merely a stylistic technique.¹¹ However, from the perspectives of *halachah* and *derush* – and particularly according to the inner dimension of the matters – it is reasonable to assume that the two clauses reflect two different concepts, each one possessing a unique theme and a novel dimension.¹²

To add to the above: There are two differences in the two clauses of the verse. The first involves the action demanded of man – whether he should “seek” G-d or “call upon Him.” The second involves the manner in which G-d reveals Himself to man – whether He is “to be found” or “close.”

According to the conception that the two clauses represent two different themes, it is logical to say that the variations in terminology are interdependent. Since G-d is “to be found,” i.e., accessible to a person, a Jew is required to “seek Him.” And the consequence of Him being “close” – G-d drawing close to the Jewish people – is that they should “call upon Him.”

The simple interpretation of this verse is that G-d being “found” and “close” does not result from the Jews seeking Him or calling out to Him, as in the verse,¹³ “You shall seek... G-d your L-rd and you will find [Him] when you seek Him,” in which instance, man’s search motivates G-d to make Himself accessible. Instead, here, the opposite is true: Man’s seeking G-d comes about

ב. ויש לומר דיובן זה בהקדם באור הפסוק “דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב” – דלקאורה יש להבין כפול הלשון (א) דרשו ה' בהמצאו, (ב) קראוהו בהיותו קרוב?

על דרך הפשט יש לומר שהכפל הוא (רק) ליפי המליצה. אבל על דרך ההלכה והדרוש (ובפרט על פי פנימיות הענינים), מסתבר לומר שהם שני ענינים חלוקים – שיש בכל אחד מהם תכן וחדוש מיוחד.²

ויש להוסיף: בשני חלקי הפסוק יש שני שנויים: (א) באפן פעלת האדם – “דרשו” או “קראוהו”, (ב) באפן גלוי הקדוש ברוך הוא להאדם – “בהמצאו” או “בהיותו קרוב”.

ועל פי הנ”ל שהם שני ענינים חלוקים בתכן, מסתבר, ששניהם תלויים זה בזה: מצד זה שהקדוש ברוך הוא הוא “בהמצאו” – “מצוי לו” – צריך להיות בישראל ענין ה“דרשה” (“דרשו”); והתוצאה של “בהיותו קרוב” (קרוב הקדוש ברוך הוא לעם ישראל) היא – “קראוהו”.

[וכפרוש הפשוט בכתוב זה, דמה שנאמר “בהמצאו” (ו“בהיותו קרוב”) אינו תוצאה מ“דרשו ה'” (ו“קראוהו”) (על דרך מה שנאמר “ובקשתם גו' את ה' אלקיך ומצאת כי תדרשנו גו'”), אלא להפך, שדרישת האדם את ה' היא תוצאה

11. See *Metzudas David* on the verse.

12. See *Malbim* on the verse. Ac-

cording to the approach of *Chassidus*, see *Or HaTorah, Devarim*, Vol. 3, pp. 1472ff. and 1493, et al.

13. *Devarim* 4:29. See *Likkutei Torah, Devarim*, p. 32b ff.

because G-d is accessible and “to be found.”¹⁴

מִזֶּה שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא
“בְּהִמָּצְאוֹ”¹⁵.

An Expression of Essential Love

3. The following explanation can be offered: *Behimatzo*, “when He is to be found,” shares its root letters with the word *metziah*, a “discovered object.”¹⁵ A discovered object is found only when a person’s attention is diverted,¹⁶ i.e., without any effort on his part. (It is not appropriate to say that he invests effort in seeking a “discovered object,” for if he knows of the existence of an object, it cannot truly be called a “discovery.” Instead, a “discovered object” is defined as something that one finds without having known of it or having expected to find it beforehand.)

From this, it is understood that the fact that G-d’s closeness and revelation to the Jewish people mentioned in this verse is described with the term *behimatzo* indicates that this revelation is also granted to one who would not be worthy of it on his own. Instead, it comes even when his attention is diverted. In other words, it is granted even to one whose attention is not focused on G-dly matters and who requires the Divine service of *teshuvah*.

This is the unique connection between this verse, the ten days between Rosh HaShanah and Yom Kippur, and *teshuvah*. At the beginning of the year, when a person makes an honest and sincere reckoning of his actions, words, and thoughts over the course of the previous year – knowing full well that his spiritual state is far from what it should be, or at least as would befit him¹⁷ – he could fall into despair. He

ג. וַיֵּשׁ לוֹמֵר הַבְּאוּר בְּזֶה:

“בְּהִמָּצְאוֹ” הוּא מְלֻשׁוֹן
“מִצִּיָּאָה”¹⁵, שֶׁגִּדְרָהּ שֶׁל “מִצִּיָּאָה”
הוּא שֶׁהִיא בָּאָה בְּהִסָּח דַּעַת¹⁶,
מִבְּלִי כָּל הַשְׁתַּדְּלוּת מִצִּדּוֹ (דְּלֹא
יִתְכַּן לוֹמֵר שֶׁאָדָם יִהְיֶה טוֹרֵחַ
לְחַפֵּשׁ מִצִּיָּאָה, שֶׁהִרִי הַגִּדְרָה שֶׁל
“מִצִּיָּאָה” הוּא, שֶׁמוֹצֵא אוֹתָהּ,
שֶׁלֹּא מְדַעְתּוֹ). וּמִזֶּה מוֹבֵן, דְּזֶה
שֶׁקְרוּבוֹ וּגְלוּיּוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לִישְׁרָאֵל שֶׁבִּפְסוּק זֶה מֵתָאָר
בְּתִבְתּ “בְּהִמָּצְאוֹ”, הִרִי זֶה מִשּׁוּם
שֶׁהַגְּלוּי הוּא (גַּם) לְמִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי
לְכַךְ מִצַּד עֲצָמוֹ אֲלֵא בָּא “בְּהִסָּח
הַדַּעַת”, וְהִינוּ מִי שֶׁצָּרִיךְ לַעֲבוֹדָת
הַתְּשׁוּבָה.

וְזוֹהִי הַשִּׁיכוֹת הַמֵּיחָדָת דְּפִסּוּק
זֶה לְ“עֲשֵׂרָה יָמִים שְׁבִין רֵאשׁ
הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכְּפוּרִים” וְעֵינֵן
הַתְּשׁוּבָה:

בְּתַחֲלַת הַשָּׁנָה, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם
עוֹשֶׂה חֲשׁוֹן־צֶדֶק אֲלֵבָא דְנַפְשִׁיה
מִמַּעֲשָׂיו דְּבוּרָיו וּמַחֲשׁוֹבוֹתָיו בְּמִשְׁךְ
שָׁנָה שֶׁעָבְרָה, וַיֵּדַע אָנֹכְךָ בְּנַפְשִׁיה
שֶׁמִּצְבוֹ הָרוּחָנִי הוּא רְחוּק מִכְּפִי
הָרָצוֹי, וְעַל כָּל פָּנִים מִכְּמָאן דְּבַעֲי
לִיה לְמַעַבְדִּי, יוֹכֵל לְפוֹל בִּיאֻשׁ

14. This runs contrary to the interpretation of the verse offered by *Radak* in the name of his father, “Seek Him so that He will make Himself accessible to you... so that He will be close.”

15. See *Or HaTorah, Devarim*, Vol. 3, p. 1551; *Or HaTorah, Devarim*, Vol. 4, p. 1669ff.

16. *Sanhedrin* 97a.

17. See *Kesubos* 67a. With the words “as would befit,” the Rebbe appears to be referring to a story related in that source – that Rabban Yochanan ben Zakkai chanced upon Nakdimon ben Gurion’s daughter, who was living in abject poverty. Rabban Yochanan was amazed because her father had been renowned for his

prodigious wealth. The Talmud explains that she was reduced to this abject state because the way her father donated to charity was lacking. The Talmud then questions that statement because Nakdimon was known to have given charity profusely. In resolution, it explains that, even so, he did not give in a manner “befitting” his vast wealth.

could well think, “Who am I and what am I to have the opportunity to come close to G-d?”

The above verse provides an answer to this question, explaining that during these ten days, it is possible to “Seek G-d when He is to be found.” G-d is accessible to a person in a manner resembling a discovered object, something that is not at all dependent on his work or preparation. Therefore, the person’s spiritual standing is not of consequence. It does not matter whether the person’s Divine service throughout the year was as befitting and he is therefore worthy of this closeness. Furthermore, even if the person did not follow the advice of the verse,¹³ “You shall seek G-d your L-rd from there and you will find [Him],” and expend effort to seek G-d, since this closeness comes about in a manner comparable to a discovered object, it is granted to him and to all Jews equally.¹⁸

The reason G-d makes Himself accessible in this manner is reflected in the verse,¹⁹ “Because Israel is a youth, I love him.” As the Midrash²⁰ comments:

Just as a person will not distance himself from his young son if he transgresses [against him] because of his youth... so too, even if Israel sins... [G-d will relate to them like one relates to a young child, as it is written,] “Because Israel is a youth, I love him.”

In other words, G-d’s love for the Jewish people resembles a father’s love for his young son, which is an essential love²¹ that is not dependent on the son’s conduct. Therefore, even if the son conducts himself in a manner contrary to his father’s desire, his father “will not distance himself from him.”

חס ושלום, בחשבו מי אני ומה אני שאוכל להתקרב אל השם.

ובמענה על זה אמר קרא, שבעשרה ימים אלו - ה' בהמצאו, הקדוש ברוך הוא "מצוי לו" בדרך מציאה, שאינו תלוי כלל בעבודת והכנת האדם; ולכן אינו נוגע בזה מצבו הרוחני של האדם, אם עבודתו במשך השנה היתה כדבעי וראוי הוא לקרוב זה אם לא; ויתרה מזו - אפלו לא טרח האדם "לחפש" את ה' (כמו שנאמר^א) ובקשותם משם את ה' אלקיך ומצאת^ב), הרי כיון שהקרוב בא בדרך "מציאה", הרי הוא לכל ישראל בשוה^ה.

והטעם לזה - "כי נער ישראל ואהבהו"^ט, וכדאיתא במדרש^י "כשם שבנו של אדם כשהוא תינוק קטן אם יחטא אין אביו מסלק עליו מפני שהוא קטן. כן ישראל אפלו חוטאין כו' כי נער ישראל ואהבהו", והינו, שאהבת הקדוש ברוך הוא לישראל היא כאהבת האב אל בנו הקטן, שהיא אהבה עצמית^{כא} ובלתי תלויה בהנהגת הבן, שלכן, גם כשבנו הקטן מתנהג הפך רצון אביו - "אין אביו מסלק עליו".

18. *Likkutei Torah, Devarim*, p. 78b, interprets *behimatz'o* as referring to "the spark of G-dliness [within the soul] that is lost through negligent stewardship." It emphasizes that it is necessary to search for the lost object, following the directive of the verse, "You shall seek... from there and you will find." However, this interpretation appears to follow the understanding of *Radak* mentioned

in footnote 14, "Seek Him so that He will make Himself accessible to you..." unlike the straightforward understanding of the verse presented in the main text.

19. *Hosheia* 11:1.

20. *Aggadas Bereishis* 5:1. See also *Bamidbar Rabbah* 2:16; *Shir HaShirim Rabbah* 8:8 (1).

21. See the *maamar* entitled *Ki*

Naar Yisrael, 5666, printed as an addendum to the series of *maamarim* entitled *Yom Tov shel Rosh HaShanah*, 5666. See also *Likkutei Sichos*, Vol. 21, p. 20ff., and the sources cited there. In those sources, it is explained that precisely because the child is young and does not project an identity of his own, his father's essential love for him is spontaneously expressed.

This is the reason why even when a Jew's conduct is not desirable, during the ten days between Rosh HaShanah and Yom Kippur, G-d makes Himself accessible to him in a manner resembling a discovered article and does not distance Himself from him.²²

Enabling the Jews to Feel G-d's Closeness

4. Nevertheless, there are still unresolved issues: True, it is possible for a person to be granted Divine assistance in a way resembling a "discovery," i.e., in a measure that is not commensurate with his Divine service. Nevertheless, this assistance may be granted in a manner that the person does not feel G-d's closeness. To cite a parallel in the human realm: When a person gives charity, there is another dimension to his giving in addition to the actual gift – he should console²³ the recipient, giving the charity with a pleasant countenance,²⁴ in such a manner that the poor person feels the closeness of the giver. He should "commiserate with [the poor person] regarding his troubles... and speak words of... consolation to him."²⁵

Therefore, a person might think that because of G-d's essential love for the nation that is close to Him, He will not distance Himself from them even when they sin. Moreover, He will make Himself accessible to them without requiring preparation on their part, in a manner resembling the discovery of an ownerless article. Nevertheless, this does not necessarily imply closeness, that the person actually feels G-d drawing near to him. That requires appropriate preparatory efforts on man's part – that he make himself a fit *kli*, conduit, for G-d's closeness, and it is impossible for a person to be a fit *kli* for G-d's closeness without performing suitable Divine service.

וזהו הטעם לך שגם כשהנהגת איש ישראל אינה כדבעי, הרי בהגיע עשרה ימים אלה שבין ראש השנה ליום הכפורים, הקדוש ברוך הוא "מצוי לו" – בדרך מציאה, ואינו "מסלק עליו"^{כב}.

ד. אמנם עדין נתן לשאול:

העזר וסיוע מלמעלה יכול לבוא בדרך "מציאה" שלא לפי ערך עבודתו, אבל הסיוע הוא באופן שהאדם אינו מרגיש את קרבתו של הקדוש ברוך הוא.

[ועל דרך נתינת צדקה של בשר ודם להבדיל, שיש עצם נתינת הצדקה עצמה, וענין שני נוסף על זה צריך להיות "המפיסו"^{כג} – לתת הצדקה בסכר פנים יפות^{כד} באופן שהעני ירגיש את קרובו של נותן הצדקה, ש"מתאונן עמו על צרתו". ומדבר לו דברי... נחומין כו"^{כה}].

ולפיכך יכול אדם לאמר, דהן אמת שמפני האהבה העצמית של הקדוש ברוך הוא לעם קרובו אינו "מסלק עליו" גם כשהם חוטאים, והוא "מצוי לו" בדרך מציאה – מפל מקום אולי אין כאן קרוב, שהאדם ירגיש קרובו של הקדוש ברוך הוא אליו, כי לזה צריכה להיות הכנה מתאימה של האדם, שיהיה "כלי" מתאים (ולא שיהיה כלי ראוי ל"קרובו" של הקדוש ברוך הוא מבלי עבודה כדבעי).

22. See *Shir HaShirim Rabbah*, loc. cit., which states that despite the Jews' undesirable conduct, "Yom Kippur comes and atones for them."

23. *Bava Basra* 9b. See the following footnote.

24. *Rambam, Hilchos Matnos Aniyyim* 4:10. In his gloss to that *halachah*, *Radbaz* explains that all these directives are derived from our Sages' words, *Bava Basra*, loc. cit., regarding "consol[ing]" the

recipient. This interpretation differs from that of *Tosafos, Bava Basra*, loc. cit., which states that this phrase does not refer to a giver of charity.

25. *Rambam*, loc. cit.

To refer back to the analogy of a father's love for his young son: Although a father will not distance himself even when his son transgresses against him, nevertheless, seemingly, in such an instance, it cannot be said that the father will reveal his love for his son in a way that the son will feel his father's closeness to him.

This is the implication of the verse: After stating, "Seek G-d when He is to be found," it continues, "call upon Him when He is close." Not only does G-d make Himself accessible to a person and assist him in returning to Him, but He is close to every Jew. It is possible for any Jew, without regard to his spiritual standing, to feel the love and closeness of G-d in an overt manner during these days.

Mirroring Divine Closeness

5. These two dimensions of G-d's drawing close to His nation Israel during these ten days are intended to arouse the Jewish people to draw close to Him, following the motif of "As water reflects a face, so too, the heart of a person [responds] to another."²⁶ Accordingly, it follows that the way a person draws close to G-d should correspond to the manner in which G-d draws close to him.

G-d makes Himself accessible to every Jew in a manner resembling a discovered object, i.e., without requiring effort on his part. That should arouse him to respond in a commensurate manner. Rather than him treating the Torah and its *mitzvos* as a discovered article – i.e., carrying out Divine service without effort and labor – he should invest and exert himself in drawing close to G-d.

This is the implication of the verse, "Seek (*dirshu*) G-d when He is to be found" – the fact that G-d is to be found should arouse a person to seek G-d out. For this reason, the verse uses the term

ועל דרך במשל הנ"ל מאהבת האב אל בנו הקטן, דאף שאין האב "מסלק עליו" גם כשהבן חוטא נגד אביו, מכל מקום לכאורה לא שייך לומר שבמצב כזה תתגלה אהבת האב אל הבן באופן שהבן ירגיש קרובו של האב אליו.

וזהו מה שממשיך הכתוב ("דרשו ה' בהמצאו") (ומוסיף) קראוהו בהיותו קרוב – שנוסף על זה שהקדוש ברוך הוא "מצוי לו", ועוזרו ומסיעו לשוב אליו, הוא "קרוב" לכל איש ישראל, בלי הבט על מעמדו ומצבו הרוחני, באופן שבימים אלה מרגיש באופן גלוי אהבתו וקרבתו של הקדוש ברוך הוא לישראל.

ה. שני ענינים אלו בהתקרבות השם לעמו ישראל (בעשרה ימים אלה), תכליתם לעורר את ישראל להתקרב אליו יתברך, "כמים הפנים לפנים".²⁷ ועל פי זה מובן, שאפן התקרבות האדם להשם, הוא בהתאם לאופן קרובו של הקדוש ברוך הוא אליו:

זה שהקדוש ברוך הוא "מצוי" לכל אחד ואחד מישראל, בדרך מציאה (מבלי כל השתדלות מצד האדם) – מעורר את האדם, שתמורת זה שהיחס שלו לעניני תורה ומצוות היה באפן של "מציאה" (שהיתה חסרה אצלו ההשתדלות והיגיעה בעבודת השם), צריך הוא להשתדל ולהתיגע להתקרב אל השם.

וזהו מה שאומר הכתוב – "דרשו ה' בהמצאו", שהמצב ד' בהמצאו" מעורר את האדם שידרוש את ה', ולכן נקט הכתוב "דרשו" דוקא (ולא "בקשו")²⁸ וכיוצא בזה) – כי הלשון

26. Mishlei 27:19. See Tanya, ch. 46.

dirshu, “seek,” and not “request,”²⁷ or the like. “Seek” implies a very intense search and quest;²⁸ indeed, the Hebrew term implies “demand.”²⁹

This understanding is also paralleled by our Sages³⁰ teaching, “Which source [requires that] a remembrance of the *Beis HaMikdash* be instituted? It is written..., ‘Zion, there are none who seek her out (*ein doreish lah*).’ The implication is that seeking is required.”

The emphasis is on the term *derishah*, “seeking out.” A mere request for the Ultimate Redemption is not sufficient; we must seek and demand it continuously.³¹ Our Sages³² state – and their words are cited as *halachah*³³ – that we should pray for the Ultimate Redemption three times a day because the Jewish people have to demand the Ultimate Redemption from G-d. This request must not be a patient one. The Sages ordained that we pray, “Speedily cause the offspring of David Your servant to sprout forth,” and that we demand and insist that *Mashiach* come swiftly³⁴ and immediately bring the Ultimate Redemption.

The second part of the verse, “when [G-d] is close,” reflects the Divine assistance that enables a person to feel G-d’s closeness and love for the Jews, His people, in an overt manner. This motivates a person to reach a corresponding state and comparable expression of service and – in a manner that reflects the motif “measure for measure” – respond by “calling Him.” As is

“דרשו” מורה על בקשה וחפוש חזק ביותר^כ, ועד - דרישה לשון “תביעה”^{כט}.

[על דרך מאמר חו"ל "עבדינו זכר למקדש . . . ציון . . . בעיא דרישה" - שהדייק בזה הוא דרישה דוקא, שבקשה בעלמא על הגאולה אינה מספיקה, אלא צריך להיות דרישה ותביעה (תמידית^ל), וכדברי חו"ל^ל (שהובאו להלכה^ל) דזה שאנו מתפללים ג' פעמים ביום על הגאולה, הוא מפני שישאר צריכים לתבוע את הגאולה מהקדוש ברוך הוא, ובה גופא - באפן של "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", דרישה ותביעה שיבוא משיח צדקנו במהירות^ל, מיד ממש].

והענין השני שבכתוב - "בהיותו קרוב", הינו הסיוע משמיא באפן שהאדם יכול להרגיש קרבתו ואהבתו הגלויה של הקדוש ברוך הוא לעמו ישראל - מביא את האדם למצב ועבודה דומה - מדה כנגד מדה - שעבודתו היא באפן של "קראוהו",

27. See *Tehillim* 27:8. See also (*Devarim* 4:29), “You shall ask from there,” *et al.*

28. See *Rashi*, *Sanhedrin* 40a, s.v. *vederashta vechakarta* (“You shall seek and search”) – “[These terms] imply a very thorough investigation.... ‘You shall seek’ itself, even without adding the word *heiteiv* (‘meticulously’), implies a comprehensive search” (in contrast to *vesha’alta*, “ask”). See the sources cited in the following footnote.

29. This meaning is reflected in the interpretation of the verse in the *Targum*. See *Or HaTorah*, *Devarim*,

Vol. 3, pp. 1473 (sec. 10) ff., 1484, *et al.* See footnote 34.

30. *Rosh HaShanah* 30a; *Sukkah* 41a.

31. This parallels the interpretation of the *Maggid* of *Mezritch* (*Likkutei Amarim*, p. 64a; *Or Torah*, p. 79c), “The implication is that seeking is required.... This shows that this is a matter of general importance. Seeking is required all the days of a person’s life, [indeed, during] all his moments and instants... [it must be] constant.”

32. *Midrash Tehillim*, ch. 17; *Midrash Shmuel*, the end of ch. 31, quoted by *Radak*, the end of *II Shmuel*.

33. *Roke’ach*, *Hilchos Tefilah*, sec. 322. See also *Beis Yosef* on *Tur*, *Orach Chayim*, sec. 188, s.v. *vekasav haRambam*, based on *Shibolei HaLeket* (*Din Seder Birchas HaMazon*, sec. 157), regarding the law requiring the mention of the kingship of the House of David in the blessing *Bonei Yerushalayim*.

34. Note *Turei Zahav* (*Orach Chayim* 429:1), which states that *dorshin*, “seeking,” implies searching for “what one needs for that day.” By contrast, *sho’alim*, “asking,” implies requesting what one will need in the future.

well known, calling vocally, using the power of speech, reflects the motif of revelation, like a person's speech "reveals... what was concealed and hidden in his thought."³⁵ In other words, the person does not content himself with a demand that stems from the inner dimension of his soul, but does everything within his power so that the Divine Presence will shine forth within Him, i.e., within all the powers of his soul, in a revealed, manifest manner.

וכידוע ש"קריאה" (בקול ודבור) מורה על ענין הגלוי (כמו דבור האדם ש"מגלה" . מה שהיה צפון ונעלם במחשבתו³⁶), והינו שאינו מסתפק בדרישה (שמצד פנימיות נפשו), אלא עושה ככל יכולתו שהשכינה תאיר אצלו בגלוי, בכל כחות נפשו.

The Connection to the Weekly Torah Reading

6. During many years, *Parshas Ha'azinu* is read on *Shabbos Shuvah*, the *Shabbos* of the Ten Days of *Teshuvah*.³⁶ Based on the well-known teaching of *Shelah*³⁷ that the theme of the Torah readings relates to the time of year when they are read, it is understood that *Parshas Ha'azinu* contains an allusion to the aspects of the Ten Days of *Teshuvah* mentioned earlier.

Indeed, we find an allusion to the above aspect of the Ten Days of *Teshuvah* at the beginning of *Parshas Ha'azinu*.³⁸ On the verse,³⁹ "Give ear, O heavens... hear, O earth," *Sifri* states, "Because Moshe was 'close to the heavens,' he said, 'Give ear, O heavens,' and because he was 'distant from the earth,' he said, 'Hear, O earth.'"

The connection between this verse and the Ten Days of *Teshuvah* is straightforward: Since G-d is "to be found" and "close" to each and every Jew at this time, every Jew has the potential to be "close to the heavens." He can feel close to G-d, "the Heavens," and – as a natural consequence – be "distant from the earth,"⁴⁰ physical and material matters.

ו. בכמה וכמה שנים קוראים בשבת שובה - השבת של עשרת ימי תשובה⁴¹ - פרשת האזינו. ועל פי דברי השל"ה הידועים⁴², שתכן כל פרשה שיהיה לזמן שקוראים אותה, מובן, שיש קמץ בפרשת האזינו לענינם הנ"ל של עשרת ימי תשובה.

ואכן מצינו שהענין הנ"ל שבוע שרת ימי תשובה נרמז בתחלת הפרשה⁴³:

על הפסוק האזינו השמים גו' ותשמע הארץ גו' איתא בספרי: "לפי שהיה משה קרוב לשמים לפיכך אמר האזינו השמים, ולפי שהיה רחוק מן הארץ לפיכך אמר ותשמע הארץ". והקשר דענין זה לעשרת ימי תשובה פשוט - שמכיון שאז הקדוש ברוך הוא הוא "בהמצאו" . קרוב" לכל אחד ואחד מישראל, הרי ביכלתו של כל איש ישראל להיות "קרוב לשמים", להרגיש את עצמו קרוב להקדוש ברוך הוא ("שמים"), ובדרך ממילא - "רחוק מן הארץ"⁴⁴ (ענינים ארציים וחמריים).

35. *Tanya*, ch. 21.

36. I.e., the *Shabbos* of the seven days between Rosh HaShanah and Yom Kippur. This clarification is necessary because both Rosh HaShanah and Yom Kippur themselves can fall on *Shabbos*.

37. *Chelek Torah Shebichsav*, the beginning of *Parshas Vayeishev*.

38. See *Likkutei Sichos*, Vol. 9, p. 213; Vol. 14, p. 137.

39. *Devarim* 32:1. "Give ear" implies closeness, while "hear" implies distance.

40. In one of his prophecies (*Yeshayahu* 1:2), *Yeshayahu* uses similar, but opposite wording, saying, "Hear, O heavens, and give ear, O earth." *Sifri*, loc. cit., accordingly states that *Yeshayahu* was "distant from the heavens" and "close to the earth."

As explained at length above, the verse, “Seek G-d when He is to be found; call upon Him when He is close,” alludes to two dimensions of G-d’s closeness to the Jewish people and, correspondingly, two ways through which man can draw close to G-d. On this basis, it can be said that these two modes are alluded to in the quotation from *Sifri* just cited.

When Distance Is a Virtue

7. The above can be clarified by first adding an explanation of the statement from *Sifri* regarding Moshe being “close to the heavens” and “distant from the earth.” The Alter Rebbe⁴¹ interprets the verse, “Give ear, O heavens... hear, O earth,” as reflecting two dimensions of our Divine service. “The heavens” refer to the Torah because “the Torah is from heaven,” as it is written,⁴² “I spoke to you from the heavens.” “The earth... refers to... *mitzvos*... involving actual deeds,”⁴³ for the majority of the *mitzvos* – indeed, almost all of them – are fulfilled using physical and material entities.⁴³

On the surface, clarification is necessary: According to the Alter Rebbe’s interpretation that “the earth” refers to *mitzvos*, how is it possible to explain the statement from *Sifri* that Moshe was “distant from the earth,” i.e., distant from *mitzvos*?

The following explanation can be offered: According to the straightforward understanding that “the heavens” refer to spiritual matters and “the earth” refers to material matters, saying that

ועל פי המבאר לעיל בארכה, שפפסוק זה - “דרשו ה’ בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב” - נרמזו שני אופנים בקרובו של הקדוש ברוך הוא לישראל, ובהתאם לזה - שני אופנים בהתקרבות האדם אל השם - יש לומר, ששני אופנים אלו נרמזו גם במאמר הספרי הנ”ל.

ז. ויובן זה בהקדים תוספת באור בדברי הספרי “לפי שהיה משה קרוב לשמים . . רחוק מן הארץ”:

אדמו”ר הנק”ן מפרש הכתוב האזינו השמים גו’ ותשמע הארץ גו’ - דשני הענינים ד”שמים” ו”ארץ” ישנם בעבודת השם: “שמים” קאי על התורה, “שהתורה היא מן השמים” (“מן השמים דברתי גו”⁴⁴), “והארץ היא . . מצות . . מעשיות בפעל ממש” (שרב המצוות ככלן קיומן הוא בדברים גשמיים וארציים)⁴⁵; ולכאורה, לפי זה צריך באור: כיצד אפשר לבאר את מאמר הספרי הנ”ל, ש”משה היה “רחוק מן הארץ”, לפי פרוש אדמו”ר הנק”ן ד”ארץ” קאי על המצות?

ויש לומר הבאר בזה:

על פי פרוש הפשוט, ש”שמים” מורה על ענינים רוחניים ו”ארץ” מורה על ענינים ארציים - הרי

Two reasons can be given as to why he prophesied in such a manner:

a) All of his prophecies were delivered in connection with – and speaking of – the spiritual state of the people of his generation; they were low and earthy people. Their state had an effect on Yeshayahu’s prophecy. He had to lower himself to relate to them.

b) As explained in other sources, one who intends to refine another must clothe himself in the garments of the one to be refined. See footnote 47 below.

41. *Likkutei Torah, Devarim* 74b, elaborated upon in *Ateres Rosh, Derush LeShabbos Shuvah*, p. 38a. See *Torah Or*, p. 1a; *Sifri* on the verse; *Likkutei Sichos*, Vol. 4, p. 1157ff.

42. *Shmos* 20:19, quoted by *Sifri*, loc. cit.

43. See *Maamarei Admur HaEmtza’i, Vayikra*, Vol. 2, p. 616, where the Mitteler Rebbe writes, “it is evident from several verses that *mitzvos* are referred to as ‘the earth.’” See *Ateres Rosh*, loc. cit.

someone is “distant from the earth” involves only negating a connection – indicating that the person is distant and disconnected from material matters. However, according to the Alter Rebbe’s interpretation – that “the earth” also refers to *mitzvos*, which are spiritual in nature – it must be said that being “distant” does not have the connotation of negation and separation. Instead, it reflects a positive path of Divine service – that one carries out the Divine service involving “the earth,” *mitzvos*, in a manner of distance, with a degree of detachment.

To explain: The Divine service of closeness involves a person feeling near to G-d, i.e., he understands and comprehends G-d’s greatness with his mind and feels love for G-d within his soul. By contrast, Divine service in a manner of distance involves *kabbalas ol*, the acceptance of the yoke of G-d’s sovereignty. When a person is lacking in his intellectual and emotional Divine service because his capacity for understanding the greatness of G-d is limited, and he has yet to reach the stage at which his heart is aroused with love for G-d, he will feel distant from G-d. Even so, this should not hold him back and he should carry out his Divine service motivated by his acceptance of the yoke of G-d’s sovereignty.

This is the inner interpretation of being “close to the heavens” (Torah) and “distant from the earth” (*mitzvos*) within Divine service itself. The study of the Torah brings about “a wondrous unity” between the mind of the person and G-d’s wisdom, to the extent that they become “actually one and unified from every side and angle.”⁴⁴ When a person understands and grasps the words of the Torah properly, the words of Torah he learned become unified with his mind and the two become one single entity. This is the meaning of being “close to the heavens.” When it comes to Torah study, a person must be “close,” for the words of Torah must be grasped in a manner of closeness.

הרחוק מן הארץ הוא ענין של שלילה בלבד, שהאדם מרחק ומשלל מענינים ארציים; אבל לפי פרוש אדמו"ר הזקן שגם “ארץ” מורה על ענינים רוחניים, צריך לומר, שגם ענין ה“רחוק” אין תכנו שלילה ונתוק, אלא הא גופא הוי דרך בעבודת השם, דהינו, שעבודת ה' בעניני “ארץ” (מצוות) היא בבחינת “רחוק”.

הסברת הענין:

העבודה בבחינת “קרוב” ענינה - שהאדם מרגיש קרובו לה', והינו כשמבין ומשיג בשכלו גדלות האל, וכן מרגיש בנפשו אהבת השם וכו'; והעבודה בבחינת “רחוק” היא קבלת על מלכות שמים, דגם כשחסר בעבודת המוחין והמדות (שדעתו) קצרה להבין בגדלות האל ועדין לא הגיע לכך שלבו יתעורר באהבה להשם וכו', כך שהוא מרגיש את עצמו “רחוק” מהשם, מכל מקום, הוא עובד עבודתו מתוך קבלת על מלכותו יתברך.

וזהו הפרוש (הפנימי) ב“קרוב לשמים (תורה) . . רחוק מן הארץ (מצוות)” - בעבודת השם גופא:

על ידי למוד התורה נעשה⁴⁴ “יחוד נפלא” של שכל האדם וחקמתו יתברך, עד שנעשים “לאחדים ומיחדים ממש מכל צד ופנה”, כי כשהאדם מבין ומשיג דברי תורה כדבעי, הרי הדברי תורה שלמד מתאחדים עם שכלו והיו לאחדים - וזהו “קרוב לשמים”, שבנגוע ל“שמים” - תורה - צריך האדם להיות “קרוב”, שתפיסת דברי תורה היא בדרך “קרוב”;

44. See *Tanya*, ch. 5, regarding all this.

By contrast, when it comes to *mitzvos*, the fundamental intent is the acceptance of the *yoke* of the *mitzvos*, appreciating that “He sanctified us with His *mitzvos* and commanded us...”⁴⁵ Therefore, the fundamental aspect of the *mitzvos* is not the intent of the *mitzvos* – through which a person feels his connection to the *mitzvah* and the benefit that its observance leads to – but rather the actual observance of the *mitzvos*. It is specifically the actual observance which expresses that the person is fulfilling the *mitzvah* because he was commanded to, out of *bittul* to G-d and because he accepted His yoke.⁴⁶

This is the interpretation of being “distant from the earth” according to the understanding that “the earth” refers to the *mitzvos*. Distance is highlighted because the Divine service of the earth, i.e., the observance of the *mitzvos*, must be carried out in a manner that reflects distance, i.e., Divine service stemming from *kabbalas ol*⁴⁷ rather than closeness to G-d.

Seeking from Afar; Calling Establishes Closeness

8. According to this, a further observation can be made: These two paths of Divine service align with the two concepts implied by the verse, “Seek G-d when He is to be found; call upon Him when He is close.”

מה שאין כן מצות, הרי המכון העקרי הוא - קבלת על מצות, אשר קדשנו במצותיו וצונו. שכלן עקר ענין המצות הוא (לא כונת המצות - שעל ידה מרגיש האדם שיכותו להמצוה והתועלת וכו' שיש בעשייתה - אלא) - מעשה המצות, כי דוקא בהעשיה בפעל בא לידי בטוי דעושה מפני "וצונו", בטול האדם להקדוש ברוך הוא וקבלת עלו יתברך. וזהו הפרוש ב"רחוק מן הארץ" על פי הפרוש שקאי על מצות - שהעבודה של "ארץ", קיום המצות, צריכה להיות בדרך "רחוק", העבודה דקבלת עלמד.

45. The blessing recited before carrying out a *mitzvah*.

46. A king's subjects feel removed and distant from him. Even when they carry out his commands, the connection established is not one of closeness. Similarly, the *kabbalas ol* that motivates the observance of *mitzvos* involves a measure of distance.

47. According to this interpretation, the fact that Yeshayahu was “close to the earth” can be understood in a positive context. According to the explanation in another source (*Likkutei Sichos*, Vol. 9, p. 214), this approach reflects the Divine service that will characterize the Ultimate

Future (which is inherently connected with Yeshayahu, the prophet of the Ultimate Redemption), for in that era, “deed” – the actual observance of the *mitzvos* – will surpass Torah study. Consult that source.

Moreover, possibly the primary insight is that the level of all the prophets (including Yeshayahu) and their fundamental mission is to encourage the Jews to fulfill the *mitzvos*. (From that standpoint, even the Torah should be studied as a *mitzvah* – i.e., not because of the virtue of intellectually bonding with G-d's wisdom, but because, like all other *mitzvos*, doing so fulfills G-d's will.) By contrast, Moshe is

ח. ולפי זה יש לומר עוד, ששני דרכים אלו הן כנגד שני הענינים שנקראו בפסוק “דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב”:

primarily identified with the “Torah of Moshe,” i.e., study because of its own inherent virtue. Accordingly, he was the one who “received the Torah at Sinai and transmitted it” (*Avos* 1:1).

This concept can be connected with – and explained according to – Rambam's statements (*Hilchos Yesodei HaTorah* 7:6; his Commentary on the Mishnah, *Sanhedrin*, the introduction to ch. 10, entitled *Cheilek*, the seventh principal of faith; *Moreh Nevuchim*, Vol. 2, chs. 38-39) regarding the differences between the prophecy of Moshe and that of the other prophets.

“Seek G-d when He is to be found” reflects man’s seeking G-d when G-d is merely accessible to him, although he does not yet feel the closeness and revelation of G-d.⁴⁸ This resembles Divine service motivated by *kabbalas ol*, in which a person feels distant from G-d but accepts the yoke of His service.

By contrast, “call[ing] upon Him when He is close” involves Divine service in a manner characterized by closeness and revelation. The person labors with his mind to comprehend G-d’s wisdom until the “wondrous unity” previously described is achieved. As also explained in *Tanya*,⁴⁹ “Torah study is referred to with the term ‘calling’... because through Torah study, one calls to the Holy One, blessed be He, to come to him, as it were. It is like a person calling to his friend to come to him, or a young child calling to his father to come to him and be together with him.” (As explained there, such “calling” is specifically⁵⁰ achieved through Torah study.) This parallels the intimate bond explained above in the interpretation of being “close to the heavens.”

“דָּרְשׁוּ ה' בְּהַמְצָאוֹ” - שְׁהִיא דְּרִישַׁת הָאָדָם כְּאִשְׁרֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא (רַק) “מְצָאֵי לוֹ”, אֲבָל אֵין עֲדִין הַרְגָּשָׁה שֶׁל קְרוֹב וְגִלּוּי אֶל הָאָדָם⁴⁸ - הִיא עַל דֶּרֶךְ הָעֲבוּדָה דְּקִבְלַת עַל, שְׁהָאָדָם מְרַגֵּשׁ עֲצָמוֹ “רְחוּק” מֵהַשֵּׁם, אֲלָא שֶׁמִּקְבֵּל עָלָיו עֲלוּ יְתִבְרֶךְ.

מֵה שָׂאִין כֵּן “קְרָאוּהוּ בְּהִיתוֹ קְרוֹב” - הִיא הָעֲבוּדָה בְּאִפְּן שֶׁל “קְרוֹב” וְגִלּוּי, שְׁהָאָדָם מְתַגַּע בְּשִׂכְלוֹ לְהִבִּין חֻקָּתוֹ יְתִבְרֶךְ, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה “יְחִיד וְנִפְלֵא” כִּנֵּל; וְכִמְבָּאֵר גַּם בְּתִנְיָא⁴⁹ בְּטַעַם שֶׁ“עֶסֶק הַתּוֹרָה נִקְרָאת בְּלִשׁוֹן קְרִיָּאָה” . שֶׁעַל יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה קוֹרָא לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבּוֹא אֵלָיו כְּבִיכּוֹל כְּאָדָם הַקּוֹרָא לְחִבְרוֹ שִׁיבָא אֵלָיו וְכֵן קִטְן הַקּוֹרָא לְאֲבִיו לְבֹא אֵלָיו לְהִיט עִמּוֹ בְּצוּתָא חֲדָא” (וְכִמּוֹ שֶׁמִּבָּאֵר שֶׁשֶׁ”קְרִיָּאָה” זֶה הִיא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה דּוֹקָא⁵⁰) - עַל דֶּרֶךְ הַמִּבָּאֵר לְעֵיל בְּפִרוּשׁ “קְרוֹב לְשָׁמַיִם”.

(משיחות ו' תשרי תשמ"ז)
(שבת שובה (האזינו) תשכ"ז)

48. See *Sefer HaMaamarim* 5699, p. 136, which states, “Examining (*derishah*, the term translated as ‘seeking’ in the main text) and probing [the testimony of witnesses] is relevant only regarding a matter that is hidden and concealed.... [When] a matter is revealed, it is

not relevant to speak of *derishah*, seeking it.” The implication is that the use of the term “seek” in this clause of the verse implies that this clause is not describing a state of intimate closeness. See also p. 143 in the above source.

49. *Tanya*, the end of ch. 37.

50. “For ‘G-d is close to all those who call upon Him, to all those who call upon Him in truth’ (*Tehillim* 145:18) and ‘there is no truth other than Torah’” (*Talmud Yerushalmi, Rosh HaShanah* 3:8, et al.) (*Tanya*, loc. cit.).

יְמֵי תְּשׁוּבָה שֶׁאֵין “הִיא יָפָה בִּיטוּר כו” (פְּרִשְׁת דְּרִכִּים דְּרוּשׁ יִג בְּתַחֲלָתוֹ. וְרָאָה אֹרֶךְ הַתּוֹרָה שֶׁבֶת שׁוּבָה ע’ א’תַּע).
(ח) וְכֵן שֶׁכָּתַב הַרְמַב”ם “(הַתְּשׁוּבָה) וְהַצִּעֲקָה” - בְּפִשְׁטוֹת בָּא בְּהַמְשָׁךְ לְמַה שֶׁכָּתַב לִפְנֵי זֶה (הַלָּכָה ד) “מְדִרְכֵי הַתְּשׁוּבָה לְהִיט הַשֵּׁב צוּעֵק תְּמִיד לִפְנֵי הַשֵּׁם כו” (וְלֹא - תַּפְלָה לְבִטּוֹל גּוֹר דִּין*).
(*) בְּכַסֵּף מִשְׁנָה כו’ שֶׁסִּינּוּ שְׁמִקּוֹר הַרְמַב”ם (שֶׁהַשֵּׁב צָרִיךְ לְהִיט “צוּעֵק תְּמִיד כו””) הוּא מִמְּאֹמֶר ד’

ה) לִשׁוֹן רַש”י שֶׁסִּינּוּ ד”ה וְיַחֲדִיד אֵימַת. וְאַתְחַנֵּן ד, ז.
ז) כֵּן הִיא פִּשְׁטוֹת מִשְׁמַעוֹת הַגְּמָרָא, דְּהַחִילּוֹק בֵּין (יַחֲדִיד וְצִיבּוֹר, ו) כֹּל הַשְּׁנָה וְעִשְׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה הוּא לְהַמְאֵן דְּאִמְרָא (רֹאשׁ הַשְּׁנָה שֶׁם) שְׁגוֹר דִּינוֹ שֶׁל יַחֲדִיד לֹא נִקְרַע. אֲבָל מִלִּשׁוֹן הַרְמַב”ם שֶׁם “אֵף עַל פִּי שֶׁהַתְּשׁוּבָה וְהַצִּעֲקָה יָפָה לְעוֹלָם בְּעִשְׂרֵת הַיָּמִים כו’ הִיא יָפָה בִּיטוּר כו””, מִשְׁמַע, דָּגֵם לְמִאֵן דְּאִמְרָא שְׁגוֹר דִּינוֹ שֶׁל יַחֲדִיד נִקְרַע לְעוֹלָם, מִכֹּל מְקוֹם יֵשׁ חִילּוֹק בֵּין כֹּל הַשְּׁנָה לְעִשְׂרֵת

א) פ”ב ה”ו.
ב) יִשְׁעִיָּה נה, ו.
ג) בְּכִמְהָ כְּתִיבִיד הַרְמַב”ם (רֹאשׁ סֵפֶר הַמִּדְּע - יְרוּשָׁלַיִם, תִּשְׁכ”ד) הוּבָא גַם סִיּוֹם הַכְּתוּב “קְרָאוּהוּ בְּהִיתוֹ קְרוֹב” (וְכֵן הוּא בְּזֹהַר ח”א קה, ב. וְרָאָה רַבִּנוּ חֲנַנְאֵל רֹאשׁ הַשְּׁנָה יח, א), אוֹ עַל כֹּל פְּנִיּוֹת “וְגו” (וְרָאָה לְקו”ש ח”ד ע’ 465 בְּהַעֲרָה). וְרָאָה לְקִמּוֹן בְּפִנִּיּוֹת סִעִיף ב וְאִילָךְ.
ד) רֹאשׁ הַשְּׁנָה יח, א (וְשֶׁם נִסְמָן) - כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּכַסֵּף מִשְׁנָה כו’ שֶׁם.

(לט) וזה שישעיה היה "רחוק מן השמים" ו"קרוב לארץ" (ספרי שם) - יש לבאר: א) כי כל נבואתו זו היא בקשר ומדברת במצב בני דורו ואך בזה; ב) על פי מה שנתבאר בכמה מקומות בהמברר מתלבש בהמתברר. וראה לקמן הערה מד.

(מ) לקוטי תורה האוינו (עד, ב) ובארוכה עטרת ראש דרוש לשבת תשובה (לח, א). וראה תורה אור בתחלתו. ספרי על הפסוק, לקו"ש ח"ד ע' 1157 ואילך.

(מא) יתרו, כ"ט (הובא בספרי שם). (מב) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא (ח"ב ע' תרטז): וכמו שמוכח מכמה כתובים שהמצות נקראת בשם ארץ. וראה עטרת ראש שם.

(מג) ראה בכל זה תניא פ"ה. (מד) ולפירושו זה יש לומר, דגם זה שישעי' היה "קרוב לארץ" הוא למעליותא, על פי מה שנתבאר במקום אחר (לקו"ש ח"ט ע' 214), שזה שייך להעבודה דלעתידי לבא (שוהו ענינו של ישעיה - נבואות הגאולה), שאז יהיה "מעשה גדול" (עיי' שם).

ואולי עיקר - דרגת כל הנביאים (וישעיה בתוכם) ועיקר שליחותם שייקיימו מצות (ותלמוד תורה בתור מצוה - בכלל); ענין משה - תורת משה, וכן שקיבל תורה מסיני ומסרה. ויש לקשר זה ולבאר על פי מה שכתוב ברמב"ם (הלכות יסודי התורה פ"ז ה"ו). פירוש המשניות הקדמה לפרק חלק היסוד ה'. מורה נבוכים ח"ב פל"ח"ט) חילוקי נבואת משה ושאר הנביאים.

(מה) ראה סה"מ תרצ"ט (ע' 136): דרישה וחקירה הן רק בדבר הנעלם ומכוסה. בדבר הגלוי אינו נופל ענין הדרישה. וראה שם ע' 143.

(מו) סוף פל"ז.

(מז) ד"ק רב ה' . . לכל אשר יקראוהו באמת ואין אמת אלא תורה" (תניא שם).

(כב) ראה שיר השירים רבה שם "בא יום הכפורים ומכפר עליהם".

(כג) בבא בתרא ט, ב. וראה הערה הבאה.

(כד) רמב"ם הלכות מתנות עניים פ"י ה"ד. וברדב"ז שם ש"ל כל זה נלמד" ממאמר חז"ל ד"המפייסו" (והוא דלא כפירוש התוספות בבא בתרא שם דלא איירי בנותן צדקה).

(כה) לשון הרמב"ם שם.

(כו) משלי כז, יט. וראה תניא פרק מ"ו.

(כז) ועל דרך תהלים כז, ח. וכן "ובקשתם משם גו'" (ואתחנן ד, כט). ועוד.

(כח) ראה רש"י ד"ה ודרשת (סנהדרין מ, סוף ע"א) "ודרשת וחקרת משמע יפה יפה . . ודרשת (גם) בלא היטב משמע דרישה מעליא" (מה שאין כן "ושאלת"). וראה הנסמן בהערה הבאה.

(כט) כתרומם על הפסוק. וראה אור התורה שבת שובה ע' א'תעג (סעיף י') ואילך. שם ע' א'תפד. ועוד. וראה הערה לד.

(ל) ראש השנה ל, א. סוכה מא, א.

(לא) כפירוש הרב המגיד (לקוטי אמרים סד, א. אור תורה עט, ג) "מכלל דבעי דרישה (לשון חז"ל שם) . . להורות דבר כללי כל ימי האדם וכל עתיו ורגעיו בעי דרישה . . תמידית".

(לב) מדרש תהלים מזמור יז. מדרש שמואל סוף פל"א (הובא ברד"ק סוף שמואל"ב).

(לג) רוקח הלכות תפלה סימן שכ"ב. וראה גם בית יוסף לטור אורח חיים סימן קפ"ח (ד"ה וכתב הרמב"ם). משבלי הלקט (דין סדר ברכת המזון סימן קנ"ז) - בד"ה הזכרת מלכות בית דוד בברכת בונה ירושלים.

(לד) להעיר מט"ז אורח חיים (סימן תכ"ט סק"א) ד"דורשין היינו מה שצריך לאותו יום" (מה שאין כן "שאלה היינו מה שיצטרכו לעתיד").

(לה) לשון התניא פכ"א.

(לה) היינו השבת של ז' הימים שבין ראש השנה ליום הכפורים.

(לז) חלק תורה שבכתב ריש פרשת וישב.

(לח) ראה גם לקו"ש ח"ט ע' 213. ח"ד ע' 147.

דברים מקרעין גזר דינו של אדם (ראש השנה טז, ב. וראה לקו"ש חל"ד ע' 62). אבל מלשון הרמב"ם "צונק תמיד" משמע, שכונתו שכן צריכה להיות הנהגת השב בכלל (ולכאורה - גם לאחר שבטל גזר דינו). ועל דרך מה שכתב הרמב"ם לקמן סוף פ"ז. וראה הערה הבאה.

(ט) כתוכן פרק זה להלכות תשובה, שהוא על-דבר מעלת התשובה, ובהתחלת הפרק - "אי זו היא תשובה גמורה כו'". ובפרט שעדיין לא נזכר ברמב"ם על-דבר דינו של אדם (וענין הדין - כולל הדין דראש השנה - בא רק לקמן בפרק ג. וראה שם ה"י).

(י) וראה לקו"ש ח"ט ע' 211 (ובהערה שם). לקו"ש חכ"ט ע' 206.

(יא) וראה מצודת דוד שם.

(יב) ראה מלבי"ם על הפסוק. ועל דרך החסידות - אור התורה שבת שובה ע' א'תעג ואילך. א'תעג. ועוד.

(יג) ואתחנן ד, כט. וראה לקוטי תורה פרשת ראה לב, ב ואילך.

(יד) דלא כפירוש הרד"ק בשם אביו "דרשוהו בענין שימצא לכם . . בענין שיהיה קרוב".

(טו) ראה גם אור התורה שבת שובה ע' א'תקנא. האוינו ע' א'תרסט ואילך.

(טז) סנהדרין צז, סוף ע"א.

(יז) ראה כתובות טז, ריש ע"א.

(יח) בלקוטי תורה האוינו (עח, ב) מפרש ד"בהמצאו" קאי על "ניצוץ אלקות הנאבד בפשיעת השמירה", וצריכים לבקש האבידה, על דרך "ובקשתם משם כו' ומצאת". אבל פירוש זה הוא לכאורה על פי פירוש הרד"ק (שבהערה יד) "דרשוהו בענין שימצא לכם, מה שאין כן לפירוש הפשוט".

(יט) הושע יא, א.

(כ) אגדת בראשית פ"ה, א. וראה גם במדבר רבה פ"ב, טז. שיר השירים רבה פ"ח, ח (א).

(כא) ראה ד"ה כי נער ישראל תרס"ו (נדפס בהוספות להמשך תרס"ו בהוצאה הישנה, ובסה"מ תרס"ו"ס"י). לקו"ש חכ"א ע' 20 ואילך. ושם נסמן.

SICHOS IN ENGLISH